

Projectplan vergunning OW

KORENWEG 33 **SILVOLDE**

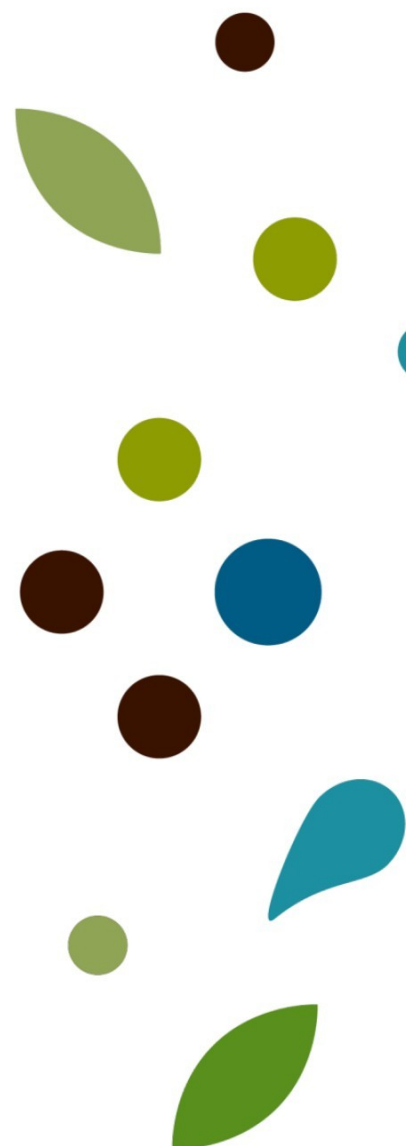
Omgevingsvergunning flora en fauna activiteit

Datum: 1 augustus 2025
Project: 52835 – Definitief

ecologisch adviesbureau

INHOUD

1.	Colofon	3
2.	Inleiding	4
2.1	Aanleiding	4
2.2	Doel en functie projectplan	4
2.3	Planlocatie	5
2.4	Ontwikkeling	6
3.1	Omgevingswet	7
3.2	Zorgplicht	11
3.3	Bevoegd gezag	11
3.4	Alternatievenafweging	12
3.5	Wettelijk belang	14
4.1	Nadere onderzoeken soorten	16
4.1.1	Aanvullend onderzoek vleermuis	17
4.1.2	Aanvullend onderzoek huismus	20
4.1.3	Nader onderzoek Gierzwaluw	21
4.1.4	Aanvullend onderzoek steenmarter en marterachtigen	22
4.1.5	Gunstige staat van Instandhouding	24
4.1.4	Afbreuk GSVI	29
4.1.5	Zorgvuldig handelen	29
5.1	Aansprakelijkheid	30
5.2	Projectteam	30
6.1	Activiteitenplan	31
6.2	Maatregelen	31
6.3	Alternatieve tijdelijke en permanente inrichting	32
6.4	Natuurvrij maken/Visuele inspectie	38
6.5	Permanente mitigatie	38
6.6	Effectiviteit maatregelen	39
6.7	Planning werkzaamheden	39

1. Colofon

Onderzoek	Projectplan Omgevingsvergunning
Document	VSH 52835
Datum	01-08-2025
Locatie	Korenweg 33; Silvolde
Opdrachtgever	
Opdrachtnemer	Ecofect B.V.
Ecoloog	
Adres	Laan 21 , 8071 JG Nunspeet
Telefoon	06
Email	 @ecofect.nl
Internet	www.ecofect.nl
KvK-nummer	870364887
Btw-identificatienr.	NL864184311B01
Rekeningnummer	NL39 RABO 0198 8908 69

2. Inleiding

2.1 Aanleiding

Het onderliggende projectplan is opgesteld naar aanleiding van de geplande werkzaamheden betreffende de herontwikkeling van een perceel gelegen aan de Korenweg 33 te Silvolde. De initiatiefnemer is voornemens om de bebouwing te slopen om er vervolgens nieuwbouw te realiseren.

De haalbaarheid van het hierboven beschreven voornemen is door middel van een ecologisch onderzoek bestaand uit een natuurwaardenonderzoek (*GRAS Advies, 2024:*) en rapportage aanvullend soortenonderzoek (*GRAS Advies, 2024: P07010*) getoetst aan de natuurwetgeving. Uit deze onderzoeken is gebleken dat op de planlocatie de volgende essentiële habitatfuncties aanwezig zijn:

- Wezel (verblijfplaatsen en functioneel leefgebied)
- Steenmarter (functioneel leefgebied)
- Gewone dwergvleermuis (paarverblijfplaats)

De voorgenomen sloop en herinrichting van de bebouwing leidt hiermee tot een schadelijke handeling flora en fauna activiteit van de bepalingen 5.1 lid 2g/ 11.37, lid 1b Bal in de Omgevingswet (hierna OW). Hiervoor moet een omgevingsvergunning flora en fauna-activiteit bij de Provincie worden aangevraagd.

Deze schadelijke handelingen dienen zoveel mogelijk te worden voorkomen en geminimaliseerd (gemitigeerd). Naar aanleiding hiervan is een aanvraag voor een vergunning flora en fauna-activiteit Omgevingswet aangevraagd bij de Provincie Gelderland.

Er is door de eigenaar, [REDACTED], aan Ecofect een machtiging afgegeven voor het aanvragen van een omgevingsvergunning flora en fauna-activiteit. Dit projectplan heeft betrekking op de sloopwerkzaamheden waarbij ook de acties zijn vermeld ten aanzien van de nieuwbouw en herontwikkeling. Ten aanzien van de nieuwbouw dient een specifiek werkprotocol te worden opgesteld met de aan deze fase specifiek verbonden, planning, afspraken, maatregelen en acties voortvloeiend uit de vergunning.

2.2 Doel en functie projectplan

Onderliggend projectplan is opgesteld op basis van de richtlijnen en mitigerende maatregelen zoals deze voorgesteld zijn in de kennisdocumenten. De toelichting voor aanvraag omgevingsvergunning flora en fauna-activiteit onder de Omgevingswet (versie 27-02-2024) van de Provincie Gelderland wordt hierbij gehanteerd.

In dit projectplan zijn voorwaarden opgenomen welke specifiek ingaan op de maatregelen die getroffen moeten worden ten behoeve van de voorgenomen werkzaamheden. Om de uitvoering van de mitigerende maatregelen te waarborgen, dient tijdens de werkzaamheden te allen tijde te kunnen worden aangetoond dat er gewerkt wordt volgens het ecologisch werkprotocol. Het werkprotocol is dan ook bedoeld voor zowel de projectmedewerkers van de bouwlocatie als voor de aannemers die het werk zullen uitvoeren en de ecologen van Ecofect die de werkzaamheden vanuit ecologie begeleiden.

Voor een vergunning Omgevingswet dient het project aan een aantal criteria te voldoen:

- de activiteit mag geen afbreuk doen aan de gunstige staat van instandhouding van de populatie van de aanwezige soorten;
- er is geen alternatieve bevredigende oplossing mogelijk;
- het project moet voldoen aan ten minste één van de in Omgevingswet artikel 8.74j lid 1 onder b Bkl genoemde wettelijke belangen.

2.3 Planlocatie

Het projectgebied bevindt zich ten oosten van Doetinchem en Gaanderen, ten noorden van het projectgebied ligt de dorpskern van Silvolde. Het terrein wordt bepaald door bebouwing, gazon, weiland en tuinbeplanting (figuur 2). De bebouwing bestaat uit een oud boerderijpand, een kleine stal en een schuur. De bebouwing is gelegen in het zuidoostelijke deel van het terrein, aangrenzend aan de Korenweg. De omgeving heeft een landelijk karakter.

Legenda

 Planlocatie

Auteur: Ecofect B.V.
Bron: (PDOK, 2024)

Planlocatie Korenweg 33 Silvolde

Silvolde is een dorp in de Achterhoek, gelegen in de provincie Gelderland, Nederland. Het maakt deel uit van de gemeente Oude IJsselstreek en ligt direct aan de stad Terborg.

2.4 Ontwikkeling

De geplande ontwikkelingen bestaan uit de volgende werkzaamheden. Aan de voorzijde van het perceel worden, op de locatie van de huidige onverharde toerit naar het achterste deel van het perceel, een twee-onder-een-kapwoning gerealiseerd. Qua rooilijn en maatvoering wordt aangesloten op de bestaande woningen langs de Korenweg. Achter de twee-onder-een-kapwoningen wordt een hofje met seniorenwoningen gerealiseerd. Het betreffen 9 aaneen gebouwde woningen bestaande uit één bouwlaag met een plat dak. Aan de voorzijde van het hofje wordt voorzien in parkeerruimte voor zowel auto's als een ruimte voor fietsparkeren. Op het achterste deel van het perceel worden in totaal 9 starterswoningen (één bouwlaag) gerealiseerd. Er worden 6 twee-onder-een-kapwoningen en 3 vrijstaande woningen gebouwd. Ook hier zijn de woningen georiënteerd op een centraal gelegen groenvoorziening. Het parkeren vindt plaats in haakspareervakken aan de ontsluitingsweg van het plangebied. De 9 starterswoningen en de 9 seniorenwoningen gaan voldoen aan de doelgroepenverordening, zodat deze woningen ook in de toekomst beschikbaar blijven voor starters en senioren. (figuur 2).

Figuur 2 – Impressie van planontwikkelingen op planlocatie.

3. Wettelijk kader

3.1 Omgevingswet

Voor het uitvoeren van ruimtelijke ontwikkelingen is o.a. Omgevingswet van kracht. Deze wetgeving vervangt de Wet natuurbescherming. In deze wet is de bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden geregeld. Dit onderzoek beperkt zich tot de gebiedsbescherming en de soortenbescherming.

De Omgevingswet is een wet die alle regels omvat met betrekking tot alle activiteiten in de fysieke leefomgeving. De wet bundelt 26 wetten die gaan over de regels met betrekking tot onder meer infrastructuur, bouwwerken, water, lucht, bodem, milieu, cultureel erfgoed en natuur. Het doel van de nieuwe wet is een vereenvoudiging van de regels voor de fysieke leefomgeving en een duurzame ontwikkeling en beschermen en verbeteren van het leefmilieu. Om alle regels voor de fysieke leefomgeving op een gestructureerde manier te regelen, is er sprake van een stelsel Omgevingswet.

Het stelsel Omgevingswet kent een bepaalde opbouw, die bepalend is voor waar de relevante onderdelen terug te vinden zijn met betrekking tot de verschillende onderwerpen van de fysieke leefomgeving, waaronder natuurbescherming. Het stelsel bestaat uit een algemene wettekst – de Omgevingswet zelf – dat per procesonderdeel nader is uitgewerkt in zogenaamde uitvoeringswetten (Algemene Maatregelen van Bestuur, of AMvB's) en de Omgevingsregeling.

Gebiedsbescherming en houtopstanden is in dit projectplan niet behandeld omdat de effecten hierop zijn uitgesloten in het Natuurwaardenonderzoek.

Soortbescherming

Een 'flora- en fauna-activiteit' is volgens de definitie van het begrip zoals uitgewerkt in de bijlage bij art. 1.1 Omgevingswet een: 'activiteit met mogelijke gevolgen voor van nature in het wild levende dieren of planten' Anders dan bij een 'Natura 2000-activiteit', waarvan pas sprake is als een activiteit leidt tot een kans op significante gevolgen op beschermde Natura 2000-gebieden (zie hiervoor), is er al sprake van een 'flora- en fauna-activiteit' als het een mogelijk gevolg heeft voor één van nature in het wild levend dier of plant, ongeacht of deze soort beschermd is volgens de Omgevingswet.

Doordat in de definitie wordt verwezen naar 'van nature' in het wild levende soorten, gaat de definitie niet op voor niet-van nature voorkomende soorten. Met andere woorden, de regels voor flora- en fauna-activiteiten gelden niet voor soorten die buiten het natuurlijk verspreidingsgebied voorkomen of exoten, tenzij specifiek vermeld. Als er sprake is van een flora- en fauna-activiteit, dient er rekening te worden gehouden met de regels in art. 11.27 Bal (specifieke zorgplicht), art. 11.28 Bal (voorkomen onnodig lijden dieren) en de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal (vergunningplicht bij schadelijke handelingen, regels vergunningsvrije gevallen). Hoewel de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.5 Bal alleen betrekking hebben op de bij wet beschermde soorten, gelden de artikelen 11.27 en 11.28 ook met betrekking tot de niet-beschermde soorten.

Specifieke zorgplicht flora en fauna In het Bal is een specifieke zorgplicht opgenomen voor onder meer alle 'flora- en fauna-activiteiten' die, zoals hiervoor aangegeven, vrijwel alle ruimtelijke activiteiten betreft (art. 11.27 Bal). 8 Deze specifieke zorgplicht komt in de plaats van de algemene zorgplicht die in de Omgevingswet staat (zie hiervoor).⁹ Iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert, moet nadelige gevolgen zoveel mogelijk

voorkomen, beperken of ongedaan maken (art. 11.27, 1e lid Bal). In het tweede lid staat de nadere uitwerking van de specifieke zorgplicht. In het tweede lid onder a is er met betrekking tot de reikwijdte van de zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten aangegeven dat deze plicht in ieder geval inhoudt dat moet worden nagegaan of er aanwijzingen zijn van de aanwezigheid van een aantal type soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn. Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende:

- Vogelrichtlijn-soorten zoals genoemd in bijlage I Vrl en niet in die bijlage genoemde, geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten als bedoeld in artikel 4, 2e lid Vrl;
- Habitatrichtlijn-soorten als opgenomen in bijlage II, IV en V Hrl;
- nationaal beschermde soorten (bijlage IX Bal);
- dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten;
- voor die soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats.

Als deze aanwijzingen er zijn, moet worden vastgesteld of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren, of voor planten van die soorten. Zijn nadelige gevolgen niet uit te sluiten, dan wordt gevraagd om na te gaan welke nadelige gevolgen kunnen optreden en passende preventieve maatregelen te nemen, de activiteit te staken, of, als dat niet kan, passende herstelmaatregelen te nemen. Verder wordt er ook gevraagd om tijdens en na het verrichten van de activiteit na te gaan of de getroffen passende preventieve maatregelen de beoogde effecten hebben. De zorgplicht geldt altijd voor alle in het wild levende soorten, ongeacht een eventueel van toepassing zijnde vrijstelling, gedragscode of vergunning. De zorgplicht voor soorten is bovendien niet beperkt tot de dieren en planten zelf, maar ook tot de directe leefomgeving van de soorten. Dat betreft voor dieren de foerageergebieden, rust en vaste verblijfplaatsen en plaatsen voor het grootbrengen van de jongen. Mochten de zorgplichtbepalingen niet helder genoeg zijn, dan staat het bevoegd gezag vrij om middels maatwerkregels (artikel 11.29 Bal) of maatwerkvoorschriften (artikel 11.31 Bal) deze te verduidelijken. Bijvoorbeeld door het opnemen van regels in een provinciale Omgevingsverordening of het stellen van een maatwerkvoorschrift of vergunningsvoorschrift. Zoals ook aangegeven hiervoor met betrekking tot de specifieke zorgplicht voor Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden, is de kern van de zorgplichtbepaling voor flora- en fauna-activiteiten dat als er sprake is van nadelige gevolgen op in het wild voorkomende soorten, deze, indien redelijkerwijs kan worden gevergd, moeten worden voorkomen, beperkt of ongedaan worden gemaakt. Ook in art. 11.27, tweede lid wordt verwezen naar passende preventieve maatregelen of passende herstelmaatregelen. In art. 11.27, tweede lid onder b Bal wordt aangegeven dat er moet worden 'vastgesteld' of op voorhand op grond van objectieve gegevens nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten. Daarnaast zijn de overige voorwaarden in het tweede lid onder c t/m f zodanig concreet dat in deze bewoording kan worden gelezen dat er aantoonbaar aan deze voorwaarden moet worden voldaan, zeker ook met in het achterhoofd dat de specifieke zorgplichten in de Omgevingswet zowel bestuurlijk als strafrechtelijk kunnen worden gehandhaafd.

Om aantoonbaar aan de voorwaarden van de specifieke zorgplicht te kunnen voldoen, is het noodzakelijk dat de toetsing aan de zorgplichtbepalingen in een Natuurwaardenonderzoek of nader onderzoek wordt vastgelegd. Hiertoe kan door ecologische adviesbureaus – naast een bureaustudie door raadpleging van verspreidingsgegevens in tools zoals de NDFF – een 'Habitatcheck' worden uitgevoerd naar het voorkomen van de genoemde soorten, op basis van de geschiktheid van het aanwezige habitat als leefgebied van deze soorten. Afhankelijk van het aan te treffen habitat, kan daardoor goed inzicht worden verkregen in het mogelijk

voorkomen van soorten of soortgroepen. Of een nader onderzoek ook naar redelijkheid kan worden geveerd om de aanwezigheid te kunnen uitsluiten, zal afhangen van de opdrachtgever. Vervolgens moet worden beschreven in de Natuurwaardenonderzoek of nader onderzoek of nadelige gevolgen kunnen worden uitgesloten of dat deze kunnen worden voorkomen, beperkt of ongedaan kunnen worden gemaakt door maatregelen zoals hiervoor aangegeven.

De soortenbeschermingsregimes

In de paragrafen 11.2.2 t/m 11.2.4 Bal zijn de verschillende soortenbeschermingsregimes opgenomen:

- § 11.2.2 Bal: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn
- § 11.2.3 Bal: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn
- § 11.2.4 Bal: omgevingsvergunning andere soorten

Onder iedere paragraaf zijn de vergunning plichtige gevallen en de vergunningsvrije gevallen aangegeven. In de Omgevingswet wordt niet meer gesproken over verbodsbepalingen waarvoor een ontheffing of vrijstelling kan worden verleend, maar over schadelijke handelingen die leiden tot een vergunning plichtig geval. De inhoud van de schadelijke handelingen komen overeen met de verbodsbepalingen van de soortenbeschermingsregimes uit de Wnb, aangezien deze rechtstreeks voortkomen uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en internationale Verdragen en betreffen de volgende schadelijke gevallen:

Schadelijke handelingen Vogelrichtlijn (art. 11.37 Bal):	Schadelijke handelingen Habitatrichtlijn (art. 11.46 Bal):	Schadelijke handelingen andere soorten (art. 11.54 Bal)
Het opzettelijk doden of opzettelijk vangen van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in art. 1 Vrl	Het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren Hrl bijlage IV, onder a, Bern bijlage II, Bonn bijlage I (ex. vogels art. 1 Vrl);	Het opzettelijk doden of vangen van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A
Het opzettelijk vernielen of opzettelijk beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het opzettelijk wegnemen van nesten van die vogels	Het opzettelijk verstoren van dieren	Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren
Het rapen en onder zich hebben van eieren van vogels	Het in de natuur opzettelijk vernielen of rapen van eieren van dieren	
Het opzettelijk storen van vogels*	Het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren	Het opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B
	Het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b Hrl of bijlage I verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied	

3.2 Zorgplicht

De OW kent een algemene zorgplicht, neergelegd in art. 1.6. Naast de algemene zorgplicht kent het Bal specifieke zorgplichten, ook met betrekking tot flora- en fauna-activiteiten.

De specifieke zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten is neergelegd in art 11.27 Bal. Het eerste lid van dit artikel roept degene die een activiteit uitvoert op tot het voorkomen, beperken of ongedaan maken van mogelijk negatieve gevolgen ten gevolge van flora- en fauna-activiteiten. Daarbij is de zorgplicht gericht tot degene die een flora- en fauna-activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor natuurbescherming.

1. Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

3.3 Bevoegd gezag

Wanneer wordt afgeweken van de maatregelen en de voorwaarden uit de vergunning zonder hiervoor een wijziging of goedkeuring aan te vragen, is er kans op een schadelijke handeling flora- en fauna-activiteit onder de Omgevingswet. Het bevoegd gezag (Provincie Gelderland) kan dan door bestuursrechtelijke dwang toe te passen, de strijdige situatie alsnog beëindigen. Dat kan betekenen dat het werk stil wordt gelegd, waarna eerst de situatie geredificeerd dient te worden. Ook kunnen strafrechtelijke sancties worden opgelegd. Dit kan betekenen dat de werkzaamheden ten behoeve van de herontwikkeling geheel of gedeeltelijk worden stilgelegd totdat weer wordt voldaan aan het bij of krachtens de OW bepaalde voorwaarden. Het is dus belangrijk om de werkzaamheden volgens de gestelde voorschriften uit te voeren.

Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; "de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd". Deze formulering van de zorgplicht brengt met zich mee dat wanneer men een bepaalde handeling wil verrichten die gevolgen voor natuurwaarden zou kunnen hebben, men zich daaraan voorafgaand op de hoogte stelt van de aanwezige natuurwaarden, de kwetsbaarheid ervan en de mogelijke gevolgen daarvoor van het voorgenomen handelen. De zorgplicht is te allen tijde van toepassing, ook al vindt er geen overtreding van een verbodsbepaling plaats. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor het betreffende beschermde natuurgebied en de betreffende soortgroep in deze rapportage worden aangegeven.

De Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit wordt bij Provincie Gelderland aangevraagd op de schadelijke handeling Habitatrichtlijn (artikel 11.46 Bal) en Overige soorten (artikel 11.54 Bal). Het betreft de volgende artikelen.

Gebouwbewonende vleermuis:

• Artikel 11.46 lid 1. Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor:

- a. het in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk doden of opzettelijk vangen van in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onder a, bij de habitatrichtlijn, bijlage II bij het verdrag van Bern of bijlage I bij het verdrag van Bonn;
- b. het opzettelijk verstoren van dieren als bedoeld onder a;
- d. het beschadigen of vernielen van de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld onder a; en
- e. het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen van planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onder b, bij de habitatrichtlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied.

3.4 Alternatievenafweging

In het kader van de vergunningsaanvraag dient te worden beoordeeld of er, gezien vanuit de aanwezige en beschermde natuurwaarden, betere alternatieven voor de uitvoering van het plan beschikbaar zijn. De overwogen alternatieven worden hieronder kort besproken. Er is gekozen voor een planuitvoering waarbij zowel door de gekozen inrichting, werkwijze als planning zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met de aanwezige natuurwaarden. Hierdoor worden negatieve effecten op deze waarden tot een minimum worden beperkt.

Voor de woningbouwontwikkeling op deze planlocatie in het kader van een vergunningplichtige schadelijke handeling (artikel 11.46 Bal) is een zorgvuldige alternatievenafweging vereist. Hierbij wordt gekeken naar mogelijkheden om schade aan beschermde soorten en habitats te voorkomen of te minimaliseren.

Locatie

Een alternatieve locatie voor het planvoornemen is niet aan de orde. Het project is locatie specifiek. Het niet uitvoeren van het planvoornemen (sloop/nieuwbouw) en een verduurzamingsslag maken is geen reële of betere mogelijkheid omdat er dan ook kans bestaat op aantasting van verblijfplaatsen. Wanneer de ingreep niet wordt uitgevoerd zal dit tot gevolg hebben dat de opstallen, gezien de huidige staat van onderhoud, na verloop van tijd hoe dan ook verduurzaamd/gerenoveerd of gerestaureerd dienen te worden als gevolg van de huidige wetgeving. Tevens is het kiezen van een andere locatie niet haalbaar door ruimtelijke beperkingen en eigendomsstructuur. De locatie leent zich in de huidige vorm niet voor verplaatsing. Bovendien zou ook in dat geval de verblijfplaats verloren gaan. Gezien de slechte staat van de gebouwen en het beëindigen van de agrarische functie is verdere sloop een noodzakelijke stap. Er is geen andere bevredigende oplossing om het project te realiseren dan op de voorgestelde manier.

Planning

Ruim voorafgaand aan de werkzaamheden worden alternatieve voorzieningen gerealiseerd met een gewenningsperiode van minimaal 3 maanden (bij voorkeur in de maanden september tot december). Voorafgaand aan de werkzaamheden worden eventueel aanwezige dieren in de gelegenheid gesteld het plangebied te verlaten door ontmoedigende maatregelen te nemen (natuurvrij maken). In het kader van de zorgplicht worden de schadelijke en verstorende werkzaamheden na ontmoediging uitgevoerd in de minst kwetsbare maar actieve periode (augustus tot en met januari). Dit betreft het minst kwetsbare deel binnen de kwetsbare periode. Daarnaast wordt door de planning van de werkzaamheden rekening gehouden met de vastgestelde functie van het plangebied als foerageergebied. Geconcludeerd wordt dat er, rekening houdend met de op de locatie aanwezige natuurwaarden, geen betere planning van de werkzaamheden mogelijk is.

Wijze van uitvoering

Wat betreft de werkzaamheden worden alle mogelijke tijdelijke en permanente mitigerende uitvoeringsmaatregelen getroffen om effecten op de steenmarter, wezel en gewone dwergvleermuis te verminderen, hetgeen wordt opgenomen en geborgd in een ecologisch werkprotocol. Ook worden er in de nieuwe situatie minimaal 4 permanente verblijfplaatsen gerealiseerd ten behoeve van de gewone dwergvleermuis, steenmarter en kleine marterachtigen. De werkzaamheden vinden plaats onder ecologische begeleiding. Zo wordt er rekening gehouden met de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis, steenmarter en kleine marterachtigen en worden er maatregelen genomen om de effecten tijdens de werkzaamheden te minimaliseren.

3.5 Wettelijk belang

De vergunning voor de steenmarter, wezel en gewone dwergvleermuis wordt aangevraagd op grond van het belang van 'in het belang van volksgezondheid en in het belang van openbare veiligheid', zoals genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, aanhef en onder b, van het Bkl.

Algemeen

In het Klimaatakkoord van Parijs is afgesproken om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Ten einde de CO₂-uitstoot (als veroorzaker van de opwarming) te verminderen, zet de Rijksoverheid in op onder meer energiebesparende maatregelen. Slecht geïsoleerde woningen zorgen voor een groot aandeel in de CO₂-uitstoot. In een slecht geïsoleerde woning moet immers meer gestookt worden om een warm binnenklimaat te behouden.

De te slopen bebouwing dateert uit 1925. Bij deze woning heeft niet eerder een grootschalige ingreep plaatsgevonden. De te treffen maatregelen zijn erop gericht om in de nieuwe woonsituatie minimaal energielabel A te behalen. Op deze wijze wordt door de initiatiefnemer een bijdrage geleverd aan het behalen van nationale (Energieakkoord; Convenant Energiebesparing) en mondiale (Klimaatakkoord van Parijs) klimaatdoelen.

Daarnaast is er door klimaatverandering niet alleen de volksgezondheid, maar ook de openbare veiligheid in het geding. In de "Nationale Veiligheid Strategie" van 2019 wordt klimaatverandering, in combinatie met de (versnelde) zeespiegelstijging, aangemerkt als een risico voor de samenleving. In Nederland vergroot klimaatverandering bijvoorbeeld het risico op overstromingen (vanuit zee en/of vanuit een rivier). In de "Rijksbrede Risicoanalyse Nationale Veiligheid" van het Analistennetwerk Nationale Veiligheid (2022) wordt beschreven dat klimaatverandering verschillende nationale dreigingen versterkt. Door klimaatverandering wordt de kans op weersextremen groter. Dit is bijvoorbeeld extreme neerslag, extreme hitte en extreme droogte. Dit zijn op zich al bedreigingen voor de nationale veiligheid, maar de extremen kunnen ook leiden tot verstoringen in de vitale infrastructuur, zoals de drinkwater-, elektriciteits- en telecomvoorzieningen. Verduurzaming heeft als doel de klimaatverandering te beperken. Daarom is verduurzaming ook in het belang van de openbare veiligheid.

Specifiek

Realistisch gezien zal sloop en nieuwbouw van enkele woningen weinig bijdragen aan de bovengenoemde doelstellingen. Weliswaar dat het leefklimaat in woningen van dat tijdperk niet voldoen aan de huidige eisen die gesteld worden in het huidige bouwbesluit. Er is middels een onderzoek vastgesteld dat er asbest aanwezig is in de bebouwing. Het landelijk beleid omtrent asbest in Nederland is gericht op het minimaliseren van gezondheidsrisico's door het geleidelijk uitfasen van asbesttoepassingen en het reguleren van verwijdering.

De schuren op het perceel alsook de hoofdwoning zijn in een dergelijke staat dat deze niet op een veilige manier gebruikt kan worden. Met de huidige weersinvloeden is er onder meer instortingsgevaar van de schuren. Woningen waar het ontbreekt aan goede ventilatie en isolatie, zijn doorgaans woningen waar tocht en vocht een rol speelt in het wooncomfort alsook de fysieke gesteldheid van de bewoners.

Er is een stikstofberekening (*GRAS Advies; mei 2024*) uitgevoerd van zowel de sloop-, aanleg alsook de nieuwe gebruiksfase. De realisatie- en gebruiksfase resulteren in een maximale toename van 0,00 mol N/ha/jr op nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Hiermee is een significant negatief effect op Natura 2000-gebieden uitgesloten. Hiermee wordt aangetoond dat er geen sprake is van stikstofdepositie, hetgeen een urgent belang

is in de Nederlandse lokale, regionale en landelijke impasse. Hoewel er geen berekening aan ten grondslag ligt, is het alleszins aannemelijk dat er in de huidige gebruiksfase wel sprake is van depositie, waardoor er een afname plaatsvindt van emissie.

Lokale woningbouwopgave

'We staan voor verschillende uitdagingen. Het bouwen van de juiste woningen, het betaalbaar houden van het wonen, het vraagstuk rond wonen, zorg en leefbaarheid en de aanpassing van woningen zodat ze ook in de toekomst aansluiten op de wensen van onze inwoners.'

'De veranderende huishoudensamenstelling heeft invloed op woonwensen en -behoeften. Op basis van de huishoudensontwikkeling en woonwensen uit het landelijke Woon-onderzoek 2019 zien we dat het grootste deel van de woningvraag zich nog steeds voornamelijk richt op ruime, grondgebonden woningen richt – met name twee-onder-een-kappers en vrijstaande woningen. Tegelijkertijd neemt de vraag naar andere woningtypen toe. Met meer ouderen komt er meer vraag naar gelijkvloerse woningen of appartementen. Ook vraagt een toenemende behoefte aan betaalbare woonruimte wellicht om kleinere woningen dan nu gangbaar is.' (zie: <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR695681/1>)

Regionale woondeal 2022-2030 Achterhoek

De colleges van burgemeester en wethouders (hierna: colleges van B&W), het college van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland (hierna: college van GS) en de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (hierna: minister voor VRO) bevestigen dat ze gezamenlijk alle inspanningen zullen verrichten ter uitvoering van de afspraken in deze regionale woondeal.

1. Woningbouwopgave: van nationale naar lokale opgave

1.1 We hebben een gezamenlijke opgave. Om het huidige woningtekort aan te pakken, is het noodzakelijk de komende jaren versneld meer woningen te bouwen. Met het programma Woningbouw zet de minister voor VRO nationaal in op de bouw van in totaal 900.000 woningen tot en met 2030. Het streven is dat ten minste tweederde van deze nieuwbouwwoningen betaalbaar zijn. Voor die betaalbaarheidsdoelstelling is nationaal de bouw van 250.000 sociale corporatie woningen en 350.000 woningen in het middensegment nodig. Met gemeenten, provincies en Rijk maken we afspraken over ieders aandeel in het behalen van deze doelstellingen.

4. Ecologie

4.1 Nadere onderzoeken soorten

De conclusies uit de verschillende onderzoeken die zijn uitgevoerd naar aanleiding van het habitatsgeschiktheidsonderzoek, GRAS Advies combineerde waar mogelijk soort specifiek onderzoek om zodoende veldbezoeken te beperken (tabel 1). De potentie-inschatting, bureaustudie en veldbezoeken (GRAS Advies P07010) zijn in dit hoofdstuk uitgewerkt (tabel 1).

Tabel 1 – Overzicht van de veldbezoeken uitgevoerd door GRAS Advies. Bron: GRAS Advies, 2024: P07010.

Datum	Soort	Tijd-stip	Aantal onderzoeken	Weersomstandigheden	Reden veldbezoek / onderzoek
15-04-2024	Huismussen	09:43 - 10:43	2	11°C, wind ZW 3Bft, licht bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen
08-05-2024	Huismussen	09:05 - 10:09	1	14°C, wind N 2Bft, onbewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen
03-06-2024	Gierzwaluwen	20:10 - 22:30	1	16°C, wind NW 2Bft, bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen
17-06-2024	Gierzwaluwen & vleermuizen	20:15 - 00:15	2	15°C, wind NO 3Bft, licht bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen; kraam- en zomerverblijven
08-07-2024	Gierzwaluwen & vleermuizen	20:15 - 00:15	2	19°C, wind NO 1Bft, bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen; kraam- en zomerverblijven
09-07-2024	Vleermuizen	02:45 - 05:45	1	17°C, wind O 2Bft, licht bewolkt, droog.	Kraam- en zomerverblijven
18-07-2024	Steenmarter, kleine marterachtigen & hazelworm	11:00 - 13:00	1	23°C, wind Z 1Bft, licht bewolkt, droog.	Plaatsing wildcamera's en herpetofauna-platen
02-08-2024	Steenmarter, kleine marterachtigen & hazelworm	14:00 - 15:00	1	18°C, wind NW 2Bft, licht bewolkt, droog	Controle wildcamera's en herpetofauna-platen
15-08-2024	Steenmarter, kleine marterachtigen & hazelworm	10:00 - 11:00	1	22°C, wind ZW 2Bft, bewolkt, droog	Controle wildcamera's en herpetofauna-platen
16-08-2024	Vleermuizen	22:45 - 01:15	1	19°C, wind ZW 1Bft., bewolkt, droog	Paarverblijf
29-08-2024	Steenmarter, kleine marterachtigen & hazelworm	10:00 - 11:00	1	24°C, wind ZW 2Bft, onbewolkt, droog	Controle wildcamera's en herpetofauna-platen
06-09-2024	Vleermuizen	21:15 - 23:45	1	20°C, wind ZW 2Bft., bewolkt, droog	Paarverblijf
12-09-2024	Steenmarter, kleine marterachtigen & hazelworm	10:00 - 11:00	1	11°C, wind ZW 2Bft, onbewolkt, droog	Controle wildcamera's en herpetofauna-platen
30-09-2024	Steenmarter, kleine marterachtigen & hazelworm	14:00 - 15:00	1	10°C, wind ZO 2Bft, licht bewolkt, droog	Controle wildcamera's en herpetofauna-platen & weghalen materialen

4.1.1 Aanvullend onderzoek vleermuis (GRAS Advies, 2024: P07010)

GRAS Advies heeft aanvullend onderzoek gedaan naar verblijfplaatsen gebouwbewonende soorten aan de Korenweg 33 te Silvolde. Tijdens de veldbezoeken zijn meerdere waarnemers ingezet. De projectlocatie is volledig onderzocht. Auditieve detectie van vleermuizen is op een minimale afstand van 20 meter en verder (dwergvleermuis), afgezien van visuele waarnemingen. Het onderzoek heeft de volgende resultaten opgeleverd (tabel 2).

Voor het onderzoek naar vleermuizen aan de Korenweg 33 zijn vijf veldbezoeken afgelegd (tabel 2). Tijdens veldbezoeken wordt geïnventariseerd op geluid en zichtwaarnemingen en is gebruik gemaakt van Ultrasonische microfoons (Echo Meter Touch 2 Pro). Ultrasonische geluiden zijn hiermee hoorbaar, opneembaar en analyseerbaar. Bij het onderzoek is ook gebruik gemaakt van een verrekijker en felle zaklamp.

Tabel 2 – Overzicht van de veldbezoeken uitgevoerd door GRAS Advies. Bron: GRAS Advies, 2024: P07010.

Datum	Soort	Tijd-stip	Aantal onderzoeken	Weersomstandigheden	Reden veldbezoek / onderzoek
17-06-2024	Gierzwaluwen & vleermuizen	20:15 – 00:15	2	15°C, wind NO 3Bft, licht bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen; kraam- en zomerverblijven
08-07-2024	Gierzwaluwen & vleermuizen	20:15 – 00:15	2	19°C, wind NO 1Bft, bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen; kraam- en zomerverblijven
09-07-2024	Vleermuizen	02:45 – 05:45	1	17°C, wind O 2Bft, licht bewolkt, droog.	Kraam- en zomerverblijven
16-08-2024	Vleermuizen	22:45 – 01:15	1	19°C, wind ZW 1Bft., bewolkt, droog	Paarverblijf
06-09-2024	Vleermuizen	21:15 – 23:45	1	20°C, wind ZW 2Bft., bewolkt, droog	Paarverblijf

Waargenomen soorten

Tijdens de onderzoeken in het voorjaar zijn de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen in het projectgebied. Het ging hierbij om foeragerende en voorbijvliegende exemplaren. Andere vleermuissoorten zijn niet waargenomen. In het najaar zijn baltzende gewone dwergvleermuizen waargenomen binnen het projectgebied.

Verblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken in het voorjaar en de zomer zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld. In het najaar zijn paarverblijven vastgesteld van de gewone dwergvleermuis toont de locaties van de verblijfplaatsen binnen en rondom het projectgebied (figuur 3).

Kraamverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken in het voorjaar en zomer zijn geen vleermuizen waargenomen die in- of uitgevlogen zijn. De aanwezigheid van een kraamverblijfplaats in het projectgebied is hiermee uitgesloten.

Figuur 3 –Locatie paarverblijfplaats op planlocatie @ GRAS Advies (GRAS Advies, 2024: P07010).

Zomerverblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken in het voorjaar en zomer zijn geen vleermuizen waargenomen die in- of uitgevlogen zijn. De aanwezigheid van een zomerverblijfplaats in het projectgebied is hiermee uitgesloten.

Paarverblijfplaatsen

In het najaar is één waarneming gedaan van een baltsende gewone dwergvleermuis. Dit betrof een baltsende gewone dwergvleermuis die zowel aantikkend als invliegend is waargenomen. De vleermuis vloog in onder één van de dakpannen. De aanwezigheid van een paarverblijfplaats is daarmee aangetoond. Het is aannemelijk dat de aangetroffen paarverblijfplaats, ook in de winterperiode, bij milde temperaturen, geschikt is als verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis.

Tijdens veldbezoeken in het voorjaar, zomer en najaar zijn enkele overvliegende vleermuizen waargenomen. Gelet op de lage aantallen en het ontbreken van een duidelijke richting, is de aanwezigheid van een vliegroute voor vleermuizen uitgesloten.

Foerageergebied

Tijdens veldbezoeken in zowel het voor-, - als najaar, zijn in het projectgebied en de directe omgeving zeer weinig foeragerende vleermuizen waargenomen. Van een essentieel foerageergebied voor vleermuizen binnen het projectgebied is zodoende geen sprake.

Effectenbeoordeling

Er is één verblijfplaats van vleermuizen aangetroffen binnen het projectgebied. Deze is aangetroffen onder een dakpan aan de zuidkant van het huis en betreft een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. De verblijfplaats voorziet in een essentiële habitatfunctie en bevindt zich binnen de invloedssfeer van beoogde ontwikkeling. Doordat het gehele pand wordt gesloopt zal deze verblijfplaats verdwijnen. De beoogde ontwikkeling heeft hierdoor een negatief effect op deze essentiële habitatfunctie van de gewone dwergvleermuis in het projectgebied. Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van een aaneengesloten essentiële vliegroute voor vleermuizen.

Het weiland met daar aangelegde bosschage in het noordelijk deel van het projectgebied maken mogelijk onderdeel uit van het foerageergebied van gewone dwergvleermuizen, rosse vleermuizen en laatvliegers. Tijdens de veldbezoeken zijn alleen lage aantallen foeragerende vleermuizen waargenomen. Daarnaast is er relatief veel alternatief hoofwaardige foerageergebied in de vorm van andere open velden, bosschages en tuinen in de directe omgeving van het projectgebied aanwezig. Hierom is van een functie als essentieel foerageergebied voor vleermuizen geen sprake.

Het verdwijnen van het weiland binnen het projectgebied heeft daarnaast weinig negatieve effecten op de functie van de omgeving als foerageergebied. Dit omdat het bosschage ten zuiden van het projectgebied blijft bestaan. Ten zuiden van het bosschage is een soortgelijk weiland aanwezig, als binnen het projectgebied ligt. Hierdoor blijft het foerageergebied geschikt voor vleermuizen.

Binnen het projectgebied is een paarverblijfplaats aanwezig, de beoogde ontwikkeling heeft een negatief effect op deze essentiële habitatfunctie. Een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna-activiteit is voor de uitvoering van de werkzaamheden vereist.

4.1.2 Aanvullend onderzoek huismus (GRAS Advies, 2024: P07010)

De huismus (*Passer domesticus*) wordt beschermd onder de Vogelrichtlijn. Het is een standvogel die vooral nestelt in de buurt van bebouwing. Ze komen vooral voor in steden, dorpen en landelijk gebied en in mindere mate in agrarisch gebied. Huismussen zijn sociale dieren die alles in groepsverband doen en ze blijven het gehele jaar dicht bij de nestplaats. Essentieel is dat alle habitatfuncties rondom de nestplaats aanwezig zijn. Dit omvat nestgelegenheid, voedsel, water, stofbaden en voldoende dekking (BIJ12, 2023b).

Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat er potentieel nesten onder de dakranden van de te slopen bebouwing aanwezig kan zijn. Bij het aanvullend onderzoek is gebleken dat het gebouw aan de Korenweg 33 geen huismusnesten zijn aangetroffen terwijl de onderzoekstijden en omstandigheden optimaal geschikt waren conform het kennisdocument huismus. Voor het onderzoek naar huismussen aan de Korenweg 33 zijn 2 veldbezoeken afgelegd (tabel 3).

Tabel 3 – Overzicht van de veldbezoeken uitgevoerd door GRAS Advies. Bron: GRAS Advies, 2024: P07010.

Datum	Soort	Tijd-stip	Aantal onderzoeken	Weersomstandigheden	Reden veldbezoek / onderzoek
15-04-2024	Huismussen	09:43 - 10:43	2	11°C, wind ZW 3Bft, licht bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen
08-05-2024	Huismussen	09:05 - 10:09	1	14°C, wind N 2Bft, onbewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen

Nest- en rustplaatsen

Tijdens veldbezoeken zijn geen nest indicerende waarnemingen gedaan van huismussen in het projectgebied. De aanwezigheid van nestplaatsen in het projectgebied zijn uitgesloten.

Functioneel leefgebied

Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van het leefgebied van de aanwezige huismussen. Alle waarnemingen van huismussen zijn gedaan buiten het projectgebied of als overvliegende exemplaren.

Effectenbeoordeling

Er zijn geen nestlocaties of andere essentiële habitatsfuncties aangetroffen in het projectgebied, de beoogde werkzaamheden hebben geen negatief effect op de huismussen. De beoogde ontwikkelingen leiden niet tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Omgevingswet. Een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna- activiteit is daarom niet nodig.

4.1.3 Nader onderzoek Gierzwaluw (GRAS Advies, 2024: P07010)

De gierzwaluw (*Apus apus*) wordt beschermd onder de Vogelrichtlijn. Het is een trekvogel met zijn winterboek-toop in tropisch Afrika en komt enkel rond de zomermaanden in ons land voor. Gierzwaluwen zijn semi koloniebroeders en gebruiken doorgaand jaarlijks hetzelfde nest. Nestplaatsen zijn gebonden en bebouwing en ze komen voor in steden en dorpen waar ze nestelen in pleten, kieren en ventilatieschachten van gebouwen of onder dakpannen. Gierzwaluwen kunnen niet opvliegen en om het nest te verlaten, gebruiken ze een vrijeval. Foerageergebieden zijn afhankelijk van het voedselaanbod en kunnen ver van de nestlocatie liggen (BIJ12, 2023a).

Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat er potentieel nesten onder de dakranden van de te slopen bebouwing aanwezig kan zijn. Voor het onderzoek naar gierzwaluwen aan de korenweg 33 zijn 3 veldbezoeken afgelegd (tabel 4).

Tabel 4 – Overzicht van de veldbezoeken uitgevoerd door GRAS Advies. Bron: GRAS Advies, 2024: P07010.

Datum	Soort	Tijd-stip	Aantal onderzoeken	Weersomstandigheden	Reden veldbezoek / onderzoek
03-06-2024	Gierzwaluwen	20:10 - 22:30	1	16°C, wind NW 2Bft, bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen
17-06-2024	Gierzwaluwen & vleermuizen	20:15 – 00:15	2	15°C, wind NO 3Bft, licht bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen; kraam- en zomerverblijven
08-07-2024	Gierzwaluwen & vleermuizen	20:15 – 00:15	2	19°C, wind NO 1Bft, bewolkt, droog	Nest- en rustplaatsen; kraam- en zomerverblijven

Nest- en rustplaatsen

Tijdens veldbezoeken zijn geen invliegende of gierende gierzwaluwen waargenomen. Hiermee kunnen nesten van gierzwaluwen in het projectgebied worden uitgesloten.

Functioneel leefgebied

Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van het leefgebied van de gierzwaluw. Gierzwaluwen maken geen gebruik van vaste foerageergebieden en daarom heeft het projectgebied geen andere functies voor de gierzwaluw.

Effectenbeoordeling

Het projectgebied voorziet niet in essentiële habitatfuncties van de gierzwaluw. De beoogde ontwikkelingen leiden niet tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Omgevingswet. Een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna- activiteit is daarom niet nodig.

4.1.4 Aanvullend onderzoek steenmarter en kleine marterachtigen (GRAS Advies, 2024: P07010)

Kleine marterachtigen en Steenmarter

Uit het verkennend onderzoek is gebleken dat er mogelijk verblijfplaatsen of foerageergebied aanwezig is voor de steenmarter en kleine marterachtigen in het projectgebied. GRAS Advies hanteerde binnen dit onderzoek voornamelijk de onderzoeksmethoden beschreven in Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming (Bouwens, 2017) en Brochure Soortenbescherming in Overijssel (Veldman & Troost, 2019).

Voor het onderzoek aan de Korenweg 33 te Silvolde zijn wildcamera's ingezet. Het projectgebied is in zijn geheel geschikt als leefgebied voor steenmarters. In totaal zijn 2 camera's geplaatst (figuur 4). Eén is er op 18 juli 2024 gepositioneerd in de schuur (cameralocatie c) en één tussen de beplanting ten noorden van het projectgebied (cameralocatie a), deze laatste is na vier weken verplaatst naar het zuiden van het projectgebied in de tuin naast het huis (cameralocatie b). Inventarisatiemateriaal is 10 weken operationeel geweest. Na het plaatsen van de wild-camera's en sporen-buizen zijn in totaal vijf veldbezoeken geweest om de SD-kaarten en batterijen van de wildcamera's te vervangen en daarbij het sporenplankje te vervangen/verversen. Bij het laatste locatiebezoek zijn alle materialen verwijderd.

Verblijfplaatsen

Tijdens veldbezoeken zijn kleine marterachtigen waargenomen, dit betreft een overleden wezel in de stal tijdens het veldbezoek op 15 april. Tijdens het cameraonderzoek zijn verder geen waarnemingen gedaan van kleine marterachtigen. Het is aannemelijk dat het projectgebied geschikt is voor kleine marterachtigen, en dat hier verblijfplaatsen en/of rustplaatsen aanwezig zijn. Tijdens veldbezoeken is twee keer een steenmarter waargenomen. Dit betreft een waarneming op 20 augustus en 19 september, in beide gevallen ging dit om een langslappend exemplaar. Op basis van de lange periode tussen waarnemingen en de afwezigheid van sporen, als ontlasting, is het niet aannemelijk dat er een vaste verblijfplaats van de steenmarter in het projectgebied is.

Figuur 4 – Locaties wildcamera's @ GRAS Advies (GRAS Advies, 2024: P07010).

Functioneel leefgebied

Er zijn geen beelden van de kleine marterachtigen in het projectgebied opgenomen. Wel zijn er veel beelden opgenomen van muisachtigen tijdens het cameraonderzoek. Op de beelden zijn onder ander ware muizen (*Muridae* spp.) en spitsmuizen (*Soricidae* spp.), deze soorten kunnen allemaal als prooidieren dienen voor kleine marterachtigen.

Er zijn twee beelden van de steenmarter in het projectgebied opgenomen waarbij het dier verschillende wildcamera's passeert. Hiermee is het waarschijnlijk dat de steenmarter een vaste migratie-route heeft in het projectgebied. Gelet op het feit dat in het projectgebied veelvuldig prooidieren aanwezig zijn, is het aan te nemen dat de steenmarter hier ook foerageert. Hiermee is aangetoond dat het projectgebied voorziet in essentiële habitatfuncties, namelijk als foerageergebied en als verbindingsroute.

Effectenbeoordeling

Het projectgebied is onderdeel van het leefgebied van de wezel. Potentieel kunnen nestplaatsen, rustplaatsen, foerageergebied en verbindingsroutes aanwezig zijn binnen het gebied. Gezien de aanwezigheid van hoogwaardig leefgebied binnen het projectgebied wordt er voorzien in essentiële habitatfuncties. Het leefgebied van de wezel bevindt zich binnen de invloedsfeer van de beoogde ontwikkeling. De beoogde ontwikkeling heeft hierdoor een negatief effect op essentiële habitatfuncties van kleine marterachtigen. Een omgeving vergunning op basis van een flora- en fauna-activiteit voor de wezel is voor de uitvoering van de werkzaamheden nodig.

Het projectgebied is onderdeel van het leefgebied van de steenmarter. Zowel foerageergebied als verbindings-routes zijn als habitatfunctie binnen het gebied aanwezig. Gezien de grootte en hoeveelheid prooidieren die is waargenomen tijdens het cameraonderzoek voorziet het projectgebied essentiële habitatfuncties. Het leefgebied van de steenmarter bevinden zich binnen de invloedsfeer van de beoogde ontwikkeling. De bebouwing en weiland wordt gedurende de ruimtelijke ontwikkelingen gesloopt en verwijderd.

De beoogde ontwikkeling heeft hierdoor mogelijk een negatief effect op essentiële habitatfuncties van de steenmarter. Een omgevingsvergunning op basis van een flora- en fauna-activiteit voor de steenmarter is voor de uitvoering van de werkzaamheden nodig.

4.1.5 Gunstige staat van Instandhouding

Staat van instandhouding steenmarter en wezel (kleine marterachtigen)

Landelijk

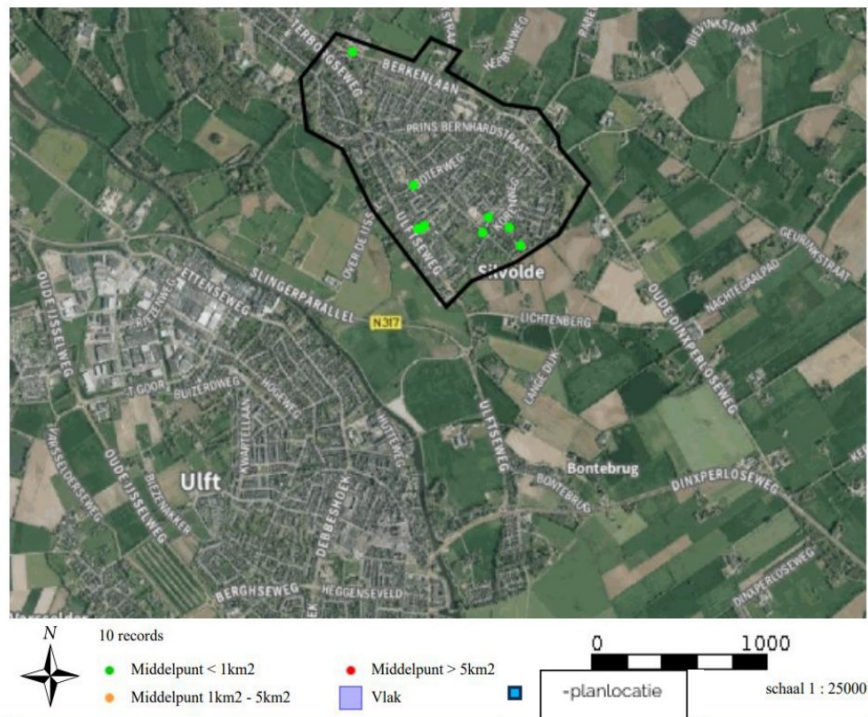
Potentieel geschikt leefgebied van wezel en steenmarter is door heel Nederland aanwezig. Het is echter naar verwachting wel sterk versnipperd aanwezig doordat grote gebieden ook bestaan uit niet geschikt leefgebied zoals intensieve landbouwgebieden, stedelijk gebied maar ook uitgestrekte bosgebieden. Er is onvoldoende bekend over de hoeveelheid daadwerkelijk geschikt leefgebied en de draagkracht hiervan (Zoogdiervereniging, 2017). Door de versnippering is de huidige situatie van het leefgebied beoordeeld als 'ongunstig – ontoereikend'.

Provinciaal

Er is geen onderzoek bekend waarin de staat van instandhouding van de steenmarter en wezel (kleine marterachtigen) binnen de provincie Gelderland wordt weergegeven. Wel blijkt uit de verspreidingsatlas en het Kennisdocument kleine marterachtigen dat de wezel en steenmarter in heel Gelderland worden aangetroffen. Echter door versnippering van leefgebieden, toekomstige renovatieprojecten en daardoor afname van geschikte verblijfplaatsen, de landelijke trend, het Kennisdocument kleine marterachtigen en de verspreidingsatlas lijkt de staat van instandhouding en trend in de provincie Gelderland ongunstig en afnemend.

Lokaal

Op lokaal niveau is er geen onderzoek bekend nevens de staat van instandhouding steenmarter en wezel (kleine marterachtigen). Behoudens NDFF is een richtlijn opgezet van de aantal waarnemingen te Silvolde. Hierbij is gekeken naar de verspreiding in de afgelopen 5 jaar tot heden (figuur 5). Uit onderzoeksresultaten is gebleken dat de afgelopen 5 jaar geen waarnemingen bekend zijn van de wezel en andere kleine marterachtigen. Bij het voorgaand onderzoek is een dode wezel aangetroffen op de planlocatie. Het plangebied heeft een oppervlakte van ca. 7500 m². Daarnaast zijn woelmuizen als prooidieren aangetroffen. Dit maakt het plangebied geschikt leefgebied voor de wezel. Negatieve effecten voor de steenmarter en wezel worden zoveel mogelijk voorkomen door het toepassen van mitigerende (tijdelijke) en compenserende (permanente) maatregelen.

Steenmarter en wezel

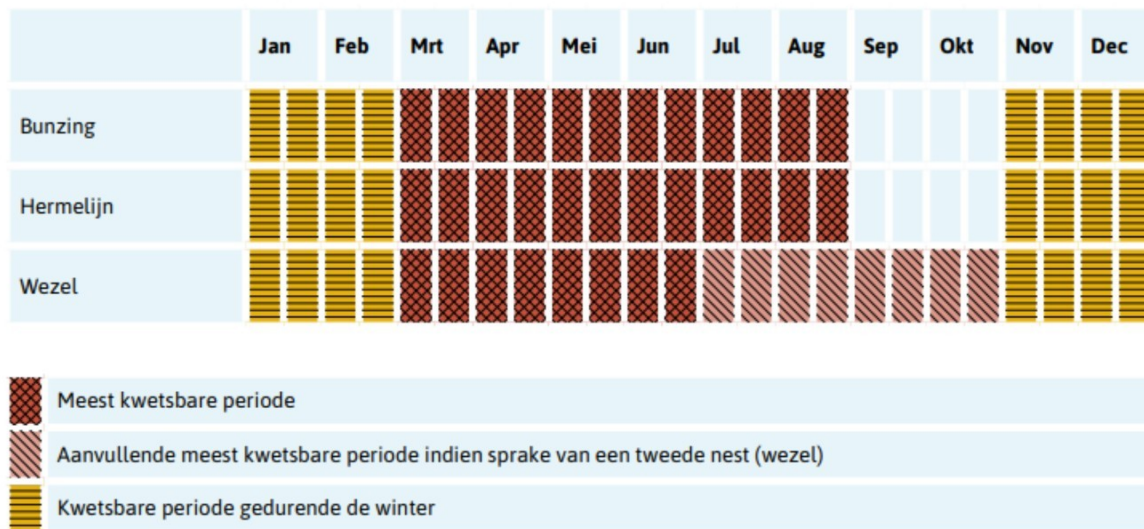
Zoekvraag					
Soort	Soortgroep	Wet en Beleid	Periode	Bronhouder	Zoekgebied
Steenmarter Wezel	Alle		1 januari 2019 tot 1 januari 2025	Alle	Alles volledig binnen zoekgebied

Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Wet natuurbescherming			Ffwwet tabel			
					Vrl	Hrl	Andere	1	2	3	Rode Lijst
Steenmarter	12 mei 2024	12 mei 2024	1	ter plaatse			x		x		
Steenmarter	17 mei 2019	17 mei 2019	1	ter plaatse			x		x		
Steenmarter	17 mei 2019	17 mei 2019	1	ter plaatse			x		x		
Steenmarter	17 juni 2019	17 juni 2019	1	ter plaatse			x		x		
Steenmarter	5 juni 2019	5 juni 2019	1	ter plaatse			x		x		
Steenmarter	25 juni 2020	25 juni 2020	1	ter plaatse			x		x		
Steenmarter	16 mei 2022	16 mei 2022	1	ter plaatse			x		x		
Steenmarter	17 mei 2022	17 mei 2022	1	ter plaatse			x		x		
Steenmarter	16 juni 2022	16 juni 2022	1	ter plaatse			x		x		
Steenmarter	14 juli 2022	14 juli 2022	1	ter plaatse			x		x		

Figuur 5 – Waarnemingen lokaal NDFF 2019 – 2024 @NDFF.

Deze maatregelen zijn weergegeven in het Activiteitenplan. Dit gebeurt buiten de kwetsbare periode conform kennisdocument bij12 (figuur 6).

Op basis van het bovenstaande is de beste periode voor het uitvoeren van activiteiten in de nazomer wanneer de jongen groot zijn en er sprake is van dispersie. Dit is de periode waarin de populaties de hoogste dichtheden kennen. Populatie-niveau is dus leidend door de periode te kiezen met de hoogste dichtheden. Tijdens deze periode zijn de soorten dus beter in staat om mogelijke effecten te absorberen. De enige uitzondering is bij de wezel, wanneer er sprake is van een tweede nest. Als het niet mogelijk is om de activiteiten in de nazomer uit te voeren, dan is uitvoering van activiteiten tijdens de winter een mogelijke optie.

Figuur 6 – kwetsbare perioden kleine marterachtigen. @BIJ12.

De effecten van de ingreep op deze soorten zijn te onderscheiden in directe effecten tijdens de realisatiefase door de aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen en mogelijk indirecte effecten in de eindfase door barrièrevorming bij isolatie of doorsnijding van potentieel leefgebied.

Voor beide fases zijn maatregelen voorzien. In de realisatiefase worden maatregelen genomen waarmee wordt voorkomen dat de soorten worden gedood en worden verstoord door de werkzaamheden. Die maatregelen zijn op chronologische volgorde:

Voorafgaand het ongeschikt maken wordt alternatief leefgebied gecreëerd die voldoet aan voedsel, veiligheid en verbinding. Het leefgebied wordt buiten de gevoelige periode (1 september t/m 15 maart) ongeschikt gemaakt door verwijdering van begroeiing en potentiële verblijfplaatsen;

- grond- of kapwerkzaamheden worden binnen het leefgebied in één richting uitgevoerd;
- bij grondverzet wordt een week hieraan voorafgaand hoog gras in één richting kort gemaaid.

Voor de eindfase worden maatregelen genomen gericht op het herstel van het leefgebied en het wegnemen van barrièrevorming. Die maatregelen zijn:

- het verder versterken van leefgebied door de aanleg van ecologische verbindingzones;

Staat van instandhouding gewone dwergvleermuis

Landelijk

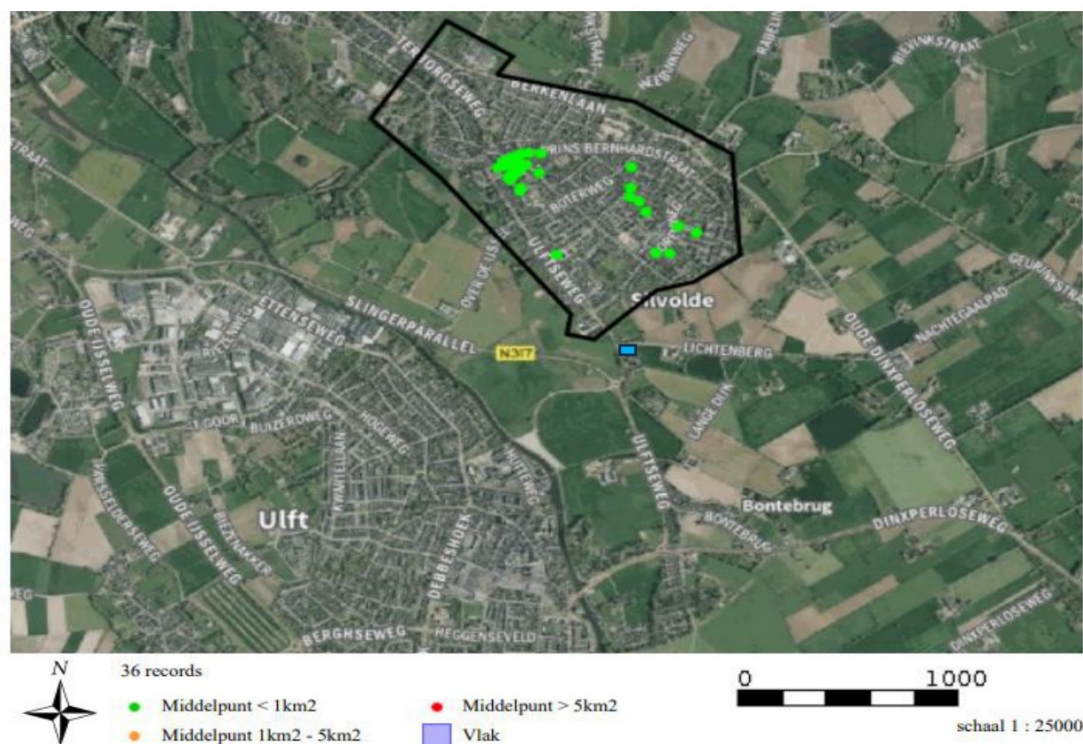
Staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest voorkomende vleermuissoort. Het is een flexibele soort welke nagenoeg in heel Nederland voorkomt van stadscentra tot woningen op het platteland. De landelijke staat van instandhouding en trend is op landelijke schaal stabiel. Echter door de vermoedelijke afname van geschikte verblijfplaatsen in de toekomst door renovatieprojecten is het perspectief ongunstig-ontoereikend.

Provinciaal

Er is geen onderzoek bekend waarin de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis binnen de provincie Gelderland wordt weergegeven. Wel blijkt uit de verspreidingsatlas en het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis dat de gewone dwergvleermuis in heel Gelderland wordt aangetroffen. Op basis van de landelijke trend, het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis en de verspreidingsatlas lijkt de staat van instandhouding en trend in de provincie Gelderland stabiel. Echter geldt ook hier dat door toekomstige renovatieprojecten er een afname zal zijn van geschikte verblijfplaatsen, het perspectief kan hierdoor ongunstig-ontoereikend zijn.

Lokaal

Op lokaal niveau is er geen onderzoek bekend nevens de staat van instandhouding gewone dwergvleermuis. Behoudens NDFF is een richtlijn opgezet van de aantal waarnemingen te Silvolde. Hierbij is gekeken naar de verspreiding van gewone dwergvleermuis in de afgelopen 5 jaar tot heden. Uit onderzoeksresultaten is gebleken dat vanaf 2022 geen waarnemingen van de gewone dwergvleermuis bij zijn gekomen (figuur 7).

2019-2024

Zoekvraag											
Soort	Soortgroep	Wet en Beleid	Periode	Bronhouder	Zoekgebied						
Gewone dwergvleermuis	Alle		1 januari 2019 tot 1 januari 2025	Alle	Alles volledig binnen zoekgebied						
Soort	Datum	Einddatum	Aantal	Gedrag	Wet natuurbescherming			Ffwet tabel			
					Vrl	Hrl	Andere	1	2	3	Rode Lijst
Gewone dwergvleermuis	8 augustus 2019		1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	8 augustus 2019		1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	8 augustus 2019		1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	8 augustus 2019		2	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	8 augustus 2019		1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	8 augustus 2019		1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	8 augustus 2019		4	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	8 augustus 2019		1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	8 augustus 2019		1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	15 mei 2020	15 mei 2020	1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	15 mei 2020	15 mei 2020	1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	15 mei 2020	15 mei 2020	1	overvliegend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	14 juni 2022	14 juni 2022	1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	8 augustus 2019		1	roepend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	8 augustus 2019		1	roepend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	8 augustus 2019		1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	20 mei 2023	20 mei 2023	17	ter plaatse		x				x	
Gewone dwergvleermuis	8 augustus 2019		1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	2 augustus 2022	2 augustus 2022	1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	8 augustus 2019		1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	8 augustus 2019		1			x				x	
Gewone dwergvleermuis	2 augustus 2022	2 augustus 2022	1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	25 juni 2020	25 juni 2020	7	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	2 augustus 2022	2 augustus 2022	1	uitvliegend (algemeen)		x				x	
Gewone dwergvleermuis	3 juni 2020		1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	17 mei 2022	17 mei 2022	1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	17 mei 2022	17 mei 2022	1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	3 juni 2020		1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	19 mei 2022	19 mei 2022	1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	3 juni 2020		1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	3 juni 2020		1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	4 juli 2022	4 juli 2022	1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	6 juli 2020	6 juli 2020	1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	6 juli 2020	6 juli 2020	1	overvliegend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	6 juli 2020	6 juli 2020	1	foeragerend		x				x	
Gewone dwergvleermuis	17 mei 2022	17 mei 2022	1	foeragerend		x				x	

Figuur 7 – Waarnemingen NDDF 2019-2024 gewone dwergvleermuis. ©NDDF.

Daarnaast is het ook zichtbaar dat de aanwezigheid van de gewone dwergvleermuis stabiel is gebleven te Silvolde. Bij de planlocatie zal de aangetroffen paar- en mogelijk winterverblijfplaats tijdig gemitigeerd worden. Dit gebeurt buiten de kwetsbare periode conform kennisdocument BIJ12.

Daarnaast zal permanente mitigatie geregeld worden in de vorm van vier geschakelde prefab inbouwkasten (min 0,35 m2), inwendig in het gebouw. Dit verblijf is tevens ook geschikt paar- en jaarrond verblijf.

In de directe omgeving (500 meter) vinden geen ontwikkelingen plaats die een negatieve invloed hebben op de gewone dwergvleermuis (Overheid, z.d.). In de omgeving (straal van 500 meter) vinden geen ontwikkelingen plaats.

4.1.4 Afbreuk GSVI

Afbreuk aan de (lokale) gunstige staat van instandhouding van steenmarter, wezel (kleine marterachtigen) en gewone dwergvleermuis is niet aan de orde, omdat diverse maatregelen worden genomen om te voorkomen dat exemplaren geschaad of gedood worden tijdens de werkzaamheden. Er zijn tijdelijke alternatieve rust- en verblijfplaatsen aangeboden om de periode tussen de werkzaamheden en het gereedkomen van de nieuwbouw te overbruggen en in de omgeving van het plangebied zijn tevens diverse andere gebouwen aanwezig, die geschikt zijn als (tijdelijk) onderkomen. Verder worden in de toekomstige situatie permanente verblijfplaatsen gerealiseerd.

Als gevolg van de werkzaamheden gaan de volgende essentiële habitatfunctie verloren

Soort	Essentiële habitatfunctie	Aantal/areaal/lengte	Negatief effect
Wezel	Verblijfplaatsen, migratieroute & foerageergebied	Ca. 7500m ²	Verstoring, beschadiging en vernieling
Steenmarter	Migratieroute & foerageergebied	Ca. 7500m ²	Verstoring, beschadiging en vernieling
Gewone dwergvleermuis	Verblijfplaats (paarverblijfplaats)	1	Verstoring, beschadiging en vernieling

In de directe omgeving van de huidige verblijfplaats bevinden zich daarnaast voldoende natuurlijke alternatieven voor de gewone dwergvleermuis, steenmarter en wezel. Hiermee worden gedurende en na de werkzaamheden voldoende uitwijkmogelijkheden aangeboden voor de gewone dwergvleermuis, steenmarter en wezel ter compensatie voor hetgeen dat verloren gaat.

Met inachtneming van het bovenstaande is het aannemelijk dat de soort in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis, steenmarter en wezel (kleine marterachtigen), komt dan ook niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

4.1.5 Zorgvuldig handelen

Door de (sloop)werkzaamheden uit te voeren buiten de kwetsbare perioden van de behandelde soorten, de vastgestelde verblijfplaatsen voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt te maken, in de overgangsperiode tussen sloop en nieuwbouw tijdelijke alternatieve verblijfplaatsen aan te bieden en de nieuwbouw en omgeving opnieuw geschikt te maken voor verblijfplaatsen en activiteitenplan van de soort worden negatieve effecten op de soort zoveel als mogelijk beperkt. Hierbij worden de (sloop)werkzaamheden zoveel mogelijk bij daglicht in één richting uitgevoerd. Tot slot wordt bij het onverwachts aantreffen van beschermde soorten onmiddellijk contact opgenomen met de begeleidend ecooloog en via een calamiteitenformulier gemeld aan het bevoegd gezag.

5. Procesbegeleiding

5.1 Aansprakelijkheid

[REDACTED] en [REDACTED] betrokken en zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van de werkzaamheden conform het ecologisch werkprotocol. Er wordt hierbij specifiek op gelet of mitigerende maatregelen worden uitgevoerd:

- Projectleider [REDACTED]
- Ecoloog [REDACTED] (Ecofect)

Tijdens de werkzaamheden dient ecologische begeleiding door een deskundig ecoloog bereikbaar te zijn, zie contactgegevens. Wanneer tijdens de werkzaamheden twijfel bestaat over de uitvoering, beschermde soorten op een onverwachte plaats worden aangetroffen of wanneer volgens de ecoloog de werkzaamheden op een locatie in conflict zijn, moet het advies als bindend worden gezien en moet direct actie worden ondernomen. Bij ecologische calamiteiten dient contact opgenomen te worden met ecoloog; [REDACTED]

[REDACTED] Het werkprotocol en een exemplaar van de vergunning dient tijdens de werkzaamheden aanwezig te zijn op de locatie. Op verzoek moeten deze stukken kunnen worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.

Om effecten op beschermde soorten tijdens de werkzaamheden te beperken, is een goede samenwerking, afstemming en coördinatie vereist. Wijzigingen in planning, fasering, uitvoermethode of geheel nieuwe activiteiten in afwijking van dit protocol, dienen vooraf getoetst te worden door de ecoloog. Ecologische onderzoeken en te treffen maatregelen zijn gebonden aan specifieke perioden voor uitvoer. Om ongewenste uitloop te voorkomen is het daarom noodzakelijk om wijzigingen zo vroeg mogelijk in beeld te brengen en te communiceren met de ecoloog.

5.2 Projectteam

Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden wordt het projectteam op de hoogte gesteld van de maatregelen die getroffen dienen te worden en welke zijn uitgewerkt in onderliggend ecologisch werkprotocol. De medewerkers worden door de verantwoordelijke ecoloog ingelicht over de manier waarop de werkzaamheden uitgevoerd dienen te worden. Tevens wordt besproken waar er rekening moet worden gehouden met beschermde soorten. Centraal hierbij staat het voorliggende ecologisch werkprotocol.

6. Werkprotocol

6.1 Activiteitenplan

In dit hoofdstuk zijn de op het project van toepassing zijnde mitigerende en compenserende maatregelen beschreven. Daarbij dient te alle tijden rekening te worden gehouden met de gevoelige periode van beschermde soorten, zie de natuurkalender. Voor algemeen voorkomende soorten geldt een algemene vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling, voor deze soorten zijn daarom geen maatregelen opgenomen. Mogelijke effecten op enkele exemplaren heeft geen invloed op de populatie. Er dient echter wel rekening te worden gehouden met de zorgplicht (zie h3.2, Zorgplicht).

6.2 Maatregelen

De planning van de werkzaamheden, de algemene maatregelen die genomen dienen te worden en de uitvoering van deze maatregelen is reeds afgestemd tussen de opdrachtgever, aannemer en ecooloog. De volgende algemene uitgangspunten zijn van toepassing:

- Richtlijnen vanuit de vergunning zijn leidend.
- 100% behoud functionaliteit habitat voor de uilen op de lange termijn.
- Werkzaamheden bestaan uit gehele plangebied.
- Er blijft binnen de grenzen van het plangebied vanwege gefaseerde werkwijze altijd geschikt habitat beschikbaar.
- Start werkzaamheden buiten gevoelige of kwetsbare periode.
- Alle mitigerende maatregelen worden getroffen binnen het plangebied of in de direct aangrenzende omgeving en daarmee binnen de actuele leefgebieden van de betreffende beschermde diersoorten.
- Alle werkzaamheden worden uitgevoerd in de minst gevoelige periode van beschermde soorten. Ter plaatse van verblijfsfuncties van jaarrond beschermde fauna dienen de verstorende werkzaamheden in de minst gevoelige periode en in één werkgang plaats te vinden.

Definitieve planning en routing te bespreken met deskundige ecooloog en vast te leggen in het werkprotocol; wijzigingen in planning en uitvoering kunnen effect hebben op het mitigatieplan en de taakstelling en dienen daarom altijd door een deskundige ecooloog te worden beoordeeld in relatie tot het mitigatieplan.

Kort voorafgaand aan de start van de werkzaamheden worden het plangebied geïnspecteerd en natuurvrij verklaard.

6.3 Alternatieve tijdelijke en permanente inrichting

Voordat de werkzaamheden van start gaan moet van te voren alternatieve en tijdelijke verblijfplaatsen en leefgebied gerealiseerd worden.

Gewone dwergvleermuis

Tijdelijke verblijfplaats

Om de periode ten tijde van de amovatie en nieuwbouw werkzaamheden te overbruggen worden in de directe omgeving van het plangebied, vier vleermuiskasten van het type VMT1aUnitura (bijlage 1), geplaatst;

De kasten worden geplaatst op een wenselijke afstand binnen 50 meter tot een uiterste afstand van 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaatsen en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden aangebracht. Ze zijn zo opgehangen dat deze verschillende microklimaten aanbieden doordat ze verschillende expositie hebben ten opzichte van de zon;

Voor tijdelijke vervanging van paarverblijfplaatsen met milde winterverblijfplaats < 10 dieren een gewenningsperiode kennen van minimaal 3 maanden (waarbij alleen de maanden april tot en met oktober meetellen) waarin de gewone dwergvleermuizen in staat zijn om de nieuwe verblijfplaatsen te vinden en te inspecteren omdat ze niet in winterrust zijn;

Eisen alternatief

De volgende eisen moeten worden aan voldaan conform Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (Versie 2.0, april 2024). De bebouwing in de omliggende wijk kunnen dienen als potentiële paarverblijfplaats.

- Er zijn verschillende microklimaten aanwezig (clustering met verschillende richtingen).
- Het uiterlijk van de alternatief aangeboden verblijfplaats lijkt op het uiterlijk van de oorspronkelijke verblijfplaats. Denk daarbij aan de herkenbaarheid van de invliegopening, de locatie in het gebouw en de vorm.
- De alternatieve voorziening moet op een vergelijkbare hoogte worden aangeboden als de oorspronkelijke verblijfplaats. Een algemene richtlijn voor de ophanghoogte bij laagbouw (zoals woningen, buurthuizen en lage scholen) is om de voorziening zo dicht mogelijk bij de dakrand aan te bieden. Daarbij is de bovenkant van de vleermuisvoorziening op minder dan één meter van de dakrand, behalve bij een plat dak in verband met predatoren.
- De verblijfplaats is buiten bereik van predatoren. De verblijfplaats mag niet dicht bij een afdakje of plat dak aangebracht worden; dit kan bereikbaar zijn voor katten of uilen.
- Het materiaal moet geschikt en voldoende duurzaam zijn. De ruimte moet beschikken over ruw en ademend materiaal waaraan vleermuizen zich kunnen vastgrijpen. Geschikt zijn bijvoorbeeld hout, steen en houtbeton.
- De spreiding van voorzieningen is zowel belangrijk voor het realiseren van verblijfplaatsen met verschillende klimaateigenschappen als het laten behouden van het eigen territorium van mannetjes. De mitigatievoorzieningen kunnen dan nooit allemaal aan één gevel worden geplaatst.

- Er zijn geen irriterende of sterk geurende stoffen aanwezig in en rondom de verblijfplaats.
- De invliegopening is niet verlicht en is vrij van obstakels.

In de nieuw te bouwen woningen worden permanente voorzieningen ingepast middels inmetselekasten (hiervoor is nog geen ontwerp beschikbaar)

Kleine marterachtigen en steenmarter

De activiteiten, inclusief ongeschikt maken, worden buiten de meest kwetsbare periode van de soort(en) uitgevoerd. Uitgangspunt van de mitigerende of compenserende maatregelen is dat het leefgebied er niet op achteruit gaat qua kwaliteit. In het activiteitenplan is het streven om minder leefgebied maar wel van hogere kwaliteit terug te brengen.

De werkwijze of de werkvolgorde wordt zodanig aangepast dat het effect op het leefgebied van de kleine marterachtigen beperkt blijft. Door activiteiten gefaseerd in de ruimte en tijd uit te voeren, kan ervoor worden gezorgd dat er voor de kleine marterachtigen op elk moment voldoende geschikte leefgebied aanwezig is.

Dit is mogelijk door in de ruimte de volgende elementen indien mogelijk te behouden.

- Lijnvormige elementen zoals bermen, greppels, bosranden
- Open en grasrijke moerassen;
- Schuilgelegenheid door vegetatie en oevers van watergangen;
- Grenzen van percelen;
- Grasland met lage ruigtekruiden (en deze ook niet te maaien)

Indien het haalbaar is om deze elementen te behouden moet het kleinere leefgebied versterkt worden. Dit houdt in dat de lijnelementen langs het plangebied de volgende indelingen krijgen/behouden.

Houtwallen en houtsingels

Houtwallen en houtsingels aanleggen als dekking en als verbindingszone is een andere maatregel ter verbetering van het leefgebied. Aanleg met bosplantsoen bestaande uit regionaal voorkomende inheemse soorten is hier geschikt voor (figuur 8). E.e.a. wordt uitgewerkt in het inrichtingsplan (nu nog niet gereed)

Voedsel

Het voedselaanbod van muizen zal ook in de nieuwe situatie aanwezig zijn/blijven. Een essentieel deel van het leefgebied (zoom) blijft intact. Maar ook menselijke bebouwing heeft vanwege voedselaanbod een aantrekkelijke werking op muizen vanwege kruimels, etensresten, open vuilnisbakken, huisdierenvoer.

Soort	Landschappelijk element	Grondtype
Eenstijlige meidoorn <i>Crataegus monogyna</i>	Hagen, struweelheggen, houtsingels, houtwallen.	Zand-, leem- als kleibodems en is weinig gevoelig voor stagnerend grondwater of een hoge grondwaterniveau.
Hulst <i>Ilex aquifolium</i>	Bosranden, hagen en houtwallen.	Heeft geen problemen met droge, zure en arme bodems, houdt niet van te vochtige grond.
Wilde liguster <i>Ligustrum vulgare</i>	Lichte bossen, bosranden, struweelheggen, heggen, soms beekoevers, dijken en duinstruweelheggen.	Matig voedselarm tot licht voedselrijk, kalkhoudende tot kalkrijke bodem, vochtig tot droog. Goede indicator voor kalk in de bodem.
Hazelaar <i>Corylus avellana</i>	Aan bosranden.	Verkiest een vochthoudende, luchtige, kalkhoudende zandleem- en leembodem, maar groeit op veel gronden.
Sleedoorn <i>Prunus spinosa</i>	Struweelheggen, komt voor in bosranden en vaak als heg	Een losse, droge tot matige vochtige leembodem. De soort is kalkminnend.
Wegedoorn <i>Rhamnus cathartica</i>	Gemengde hagen, struweelheggen, houtwallen, erfbosjes en bosranden.	Groeit op rijke bodems die kalk of leem bevatten.
Bosroos <i>Rosa arvensis</i>	Hagen en bosranden.	Kalkhoudende leem-, zandleem-, lössbodems, krijtgebied.
Hondsroos <i>Rosa canina</i>	Struweelheggen, houtsingels, houtwallen, erfbosjes, bosranden.	Stelt weinig eisen aan de bodem, groeit op alle bodemtypes, behalve op uitgesproken voedselarme, zure zand- en veengrond.
Heggenroos <i>Rosa corymbifera</i>	Heggen, houtwallen, struweelheggen en bosranden.	Hetzelfde verspreidingsgebied als hondsroos op allerlei bodemtypes, uitgezonderd voedselarme zure zand- en veengrond.
Egelantier <i>Rosa rubiginosa</i>	Heggen, houtwallen, struweelheggen en bosranden.	Drogere, matig voedselarm tot matig voedselrijke bodems die kalkrijk zijn (zand, leem, löss, klei).
Gewone vlier <i>Sambucus nigra</i>	Struweelheggen, erfbosjes en bosranden.	Groeit op elke voedselrijke bodem en is tolerant voor bijna alle bodemcondities. Verkiest vochtige, humusrijke en leemhoudende bodems en is een indicator van stikstof en fosforrijke plaatsen.
Gelderse roos <i>Viburnum opulus</i>	Langs bosranden, in houtwallen en aan slootkanten.	Groeit op vochtige en minstens tamelijk voedselrijke bodems.
Grauwe wilg <i>Salix cinerea</i>	Slootkanten, moerassen, elzenbroekbossen, laagvenen en open, vochtige terreinen.	Kan aangeplant worden als natuurlijke oeverversterking en op zeer vochtige plaatsen.

Struwelen en zomen

Struwelen zijn begroeiing waarin struikgewassen bepalend zijn, terwijl zomen extensief beheerde stroken landbouwgrond zijn, meestal langs percelen van landbouwgronden. Het aanleggen van struwelen en zomen als dekking en verbindingszone is een maatregel waarmee de kwaliteit van het leefgebied kan worden verbeterd:

- De struwelen en zomen dienen minimaal drie meter breed te zijn;
- De struwelen en zomen worden in drie jaar tijd op drie momenten in drie ruimtelijke fases over de lengte gemaaid;

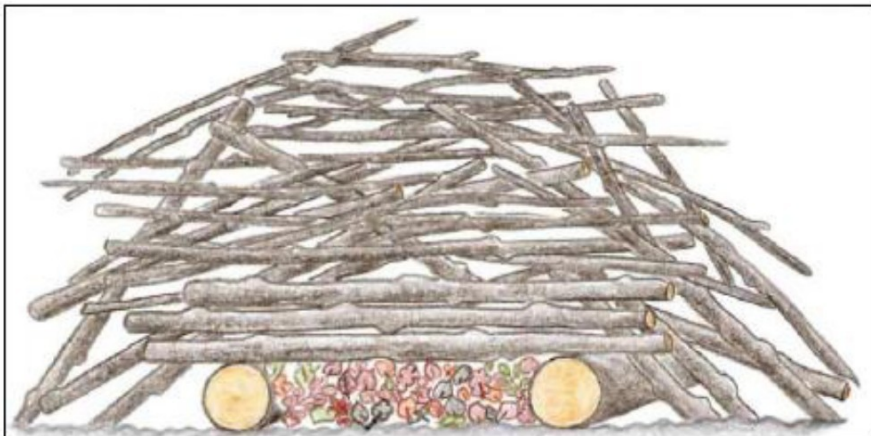
Het aanleggen van houtsingels en struwelen en zomen als dekking en verbindingszone is een maatregel waarmee de kwaliteit van het leefgebied kan worden verbeterd. Deze landschapselementen trekken ook prooidieren, zoals woelmuizen en vogels aan voor marterachtigen. Daarnaast bieden de singels en struwelen ook schuilmogelijkheden. Door de elementen ten noorden en westen langs de planlocatie te plaatsen, worden lijnelementen gecreëerd waarvan de steenmarter en kleine marterachtigen gebruik kunnen maken als verbindingsroutes.

Naast het creëren van landschapselementen (voedsel en verbinding) moet de verbeterde leefomgeving ook voldoen aan verblijfplaatsen. In voorgaand onderzoek van GRAS Advies zijn meerdere potentiële verblijfplaatsen van kleine marterachtigen aangetroffen. Hiervoor zullen alternatieve verblijfplaatsen zoals marterhopen in de vorm van takken of steen worden gerealiseerd. Marterhopen kunnen aangepast worden in de landschapselementen. Het is de bedoeling om 3 marterhopen te realiseren in de aangebrachte landschapselementen langs de planlocatie.

Takkenhopen

Op basis van de beheerwijzer (Westra, Kuiters, 2018) worden takkenhopen bij voorkeur op de volgende manier vormgegeven (figuur 9):

- Grond voor een takkenhoop moet eerst losgemaakt worden. Hierop volgt een fundering van zand, grind of zeer fijn vertakkingsmateriaal, maar bij voorkeur gebouwd met lokaal materiaal. De fundering moet iets boven het maaiveld liggen (want deze moet droog blijven);
- Met minimaal zes boomstammen van één meter lang en een diameter van 15-20 cm wordt een nestkamer gebouwd. Dit gebeurt door twee stammen tegenover elkaar op de grond te leggen en daar de andere twee stammen overeen te leggen als een dak. De ruimte die daartussen ontstaat wordt opgevuld met droog hooi of vergelijkbaar materiaal;
- De nestkamer moet minimaal twee ingangen hebben. De nestkamer moet droog blijven en beschermd zijn tegen weersinvloeden. Na het bouwen van deze nestkamer wordt er grof en fijn snoeimateriaal overheen gelegd. Openingen in de takkenhoop mogen maximaal acht cm groot zijn;
- Het wordt aangenomen dat een takkenhoop ongeveer vijf jaar lang functioneel blijft. Daarom moet de takkenhoop elke vijf jaar aangevuld worden met nieuw materiaal. Daarnaast moet de takkenhoop minimaal drie meter lang, twee meter breed en één meter hoog zijn.

Figuur 9 – Voorbeeld van een takkenhoop (Bron: Westra, Kuiters, 2018).

Steenhopen

Op basis van de beheerwijzer (Westra, Kuiters, 2018) worden steenhopen op de volgende manier vormgegeven (figuur 10):

- Voor de bouw van de nestkamer zijn stenen noodzakelijk met een diameter van tenminste 30 cm. Daar bovenop komen kleinere stenen;
- Binnen in de nestkamer komt hooi of vergelijkbaar materiaal. Er moeten minimaal twee ingangen naar de nestkamer zijn. De nestkamer dient droog te blijven en moet weersbestendig zijn. Openingen in de steenhoop mogen maximaal acht cm groot zijn;

- De afmetingen van de steenhoop zijn drie meter lang, twee meter breed en één meter hoog. Ook bij de steenhoop volgt eerst een fundering van zand, grind of fijn vertakkingsmateriaal. Dit ter voorkoming van optrekkend vocht.

Figuur 10 – Voorbeeld van een steenhoop (Bron: Westra, Kuiters, 2018).

De bebouwing vindt plaats op het grasland. De groene randen/vegetatie blijft intact

★ locatie 3 steen of takkenhopen conform voorschrift

★ Tijdelijke vleermuiskasten

Concreet worden de volgende maatregelen ingezet om de aanwezigheid van muizen te stimuleren:

- Beheer gericht op ruigteontwikkeling: In de noord- en westzones worden ruigtevegetaties gestimuleerd door extensief maaibeheer (1–2 keer per jaar, gefaseerd maaien) en het verwijderen van maaisel. Deze vegetatiestructuur biedt een ideaal habitat voor veldmuizen en bosmuizen.
- Aanleg van steenhopen en takkenrillen: Naast hun functie als schuilplaats voor amfibieën en reptielen, creëren steenhopen en rillen microhabitats waar muizen kunnen nestelen en foerageren.
- Ecologische verbindingzones: Door het versterken van bestaande houtwallen en het aanleggen van kruidenrijke overgangen tussen bebouwing en groenzones wordt de ruimtelijke samenhang van het foerageergebied vergroot. Dit maakt het mogelijk voor muizenpopulaties om zich te verspreiden en in stand te blijven, wat op zijn beurt het voedselaanbod voor predatoren ondersteunt.
- Beperking van verstoring in groenstroken: Door het beperken van verlichting en menselijke verstoring in de groenzones, wordt de geschiktheid voor muizen als leefgebied verder verhoogd.

6.4 Natuurvrij maken/Visuele inspectie

Om te voorkomen dat de verblijfplaats in gebruik is zijn tijdens de uitvoering van de sloop, moet deze voorafgaand hieraan ongeschikt worden gemaakt voor de gewone dwergvleermuis en marterachtigen. Er zijn diverse manieren voor het ongeschikt maken van gebouwen, in de regel vormt dit maatwerk.

Gewone dwergvleermuis

Voor de verblijfplaatsen in de bebouwing worden 'exclusion flaps' gebruikt worden waardoor de gewone dwergvleermuizen wel kunnen uitvliegen maar niet in staat zijn opnieuw in te vliegen. De exclusion flap moet de opening hermetisch afsluiten.

De exclusion flaps bestaan uit hard kunststof en kan worden gebruikt voor het ontmoedigen van gebouwen. Doordat de exclusion flap is gemaakt van hard kunststof wordt er voorkomen dat vleermuizen omhoog kunnen klimmen. De exclusion flaps zijn geschikt om in grote hoeveelheden aan te brengen. Bij grotere openingen of bij grote hoeveelheden vleermuizen, kan de opening in de achterzijde van de flap worden vergroot.

Het plaatsen van de exclusion flaps wordt onder begeleiding van een deskundige op het gebied van vleermuizen worden uitgevoerd. In bijlage 1 worden de exclusion flaps weergegeven.

Nadat de voormalige opstal ongeschikt gemaakt is voor vleermuizen, dient het gebouw minimaal drie dagen met avondtemperaturen van meer dan 10°C ongemoeid te worden gelaten. Vervolgens dient door een vleermuisdeskundige onderzocht te worden via een avondbezoek of er zich nog vleermuizen in het gebouw bevinden. Als dit het geval is dienen nadere werende maatregelen getroffen te worden.

Als is vastgesteld dat zich geen vleermuizen meer in het gebouw bevinden kunnen de exclusion flaps worden verwijderd en de openingen dicht worden gezet.

Steenmarter en kleine marterachtigen

Op het gebied van steenmarter en kleine marterachtigen zijn conform kennisdocument kleine marterachtigen BIJ12 geen ontmoedigings- of gewenningsperiode bekend. Voorafgaand wordt gezorgd dat nieuw verbeterd leefgebied (voorzien van VVV) beschikbaar is. Daarna wordt de planlocatie natuurvrij gemaakt door maai- en graafwerkzaamheden stapvoets in één richting uit te voeren, zodat eventuele aanwezige kleine marterachtigen nog kunnen ontsnappen uit vegetatie en terrein. De randstructuren blijven behouden waardoor er altijd habitat beschikbaar blijft voor marterachtigen. Het grasland zal conform deze maatregel worden bewerkt.

6.5 Permanente mitigatie

In de nieuwe bebouwing worden 4 permanente inbouwvoorzieningen (VMPM1) gerealiseerd en toegang te verschaffen tot de spouwmuur. Bij vervanging van vleermuisverblijfplaatsen die bij ruimtelijke ontwikkelingen verdwijnen, wordt gewerkt met overcompensatie. Hoewel het definitief ontwerp nog niet is vastgesteld, worden in de nieuwe bebouwing 4 permanente inbouwvoorzieningen ten behoeve van de gewone dwergvleermuis gerealiseerd conform de voorschriften uit het kennisdocument gewone dwergvleermuis. Het uitgangspunt is om permanente voorzieningen te integreren in het bouwplan (in pandig terug te laten komen) middels inbouwkasten en toegang tot spouw. Duurzame potentiële verblijfplaatsen kunnen worden gerealiseerd in een spouwmuur door deze toegankelijk en geschikt te houden voor vleermuizen. Het Bouwbesluit staat dit toe. Spouwmuren zijn onder meer geschikt als de gewone dwergvleermuizen,

afhankelijk van de temperatuur, aan de zijde van de buitenmuur óf aan de zijde van de binnenmuur kunnen zitten.

6.6 Effectiviteit maatregelen

De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden of worden door ons als voldoende beoordeeld voor de kleine dwergvleermuis en kleine marterachtigen. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de hiervoor genoemde soort zoveel mogelijk geminimaliseerd.

6.7 Planning werkzaamheden

Een exacte planning voor de sloopwerkzaamheden is nog niet beschikbaar, maar zal conform de natuurkalender worden ingericht hetgeen betekent dat het buiten de kwetsbare periode zal gebeuren. Het voornemen is de werkzaamheden te starten vanaf augustus 2025. De vergunning wordt aangevraagd voor de periode van 1 mei 2025 tot 31 juli 2030.

7. Planning en acties

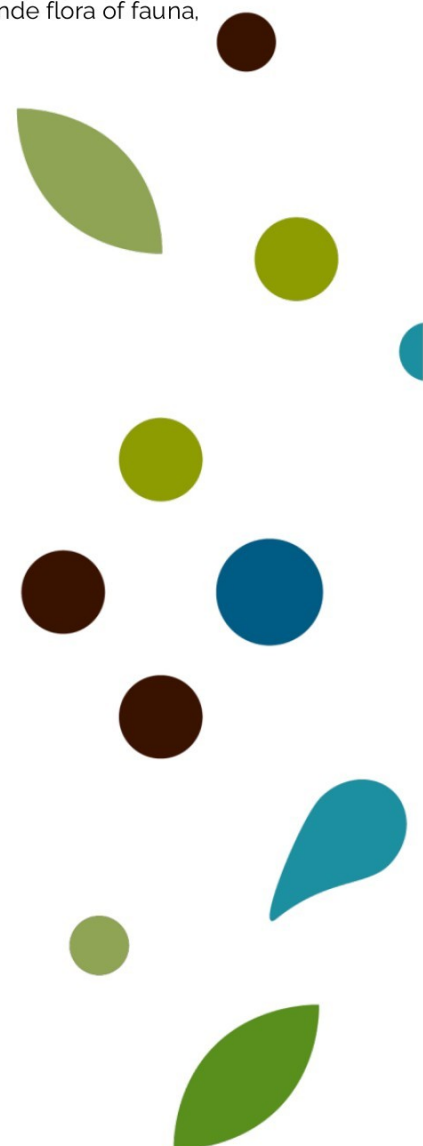
Planning	Acties	Verantwoordelijke	Uitgevoerd
Voor start werkzaamheden	Instructie betrokkenen	Ecofect	
Voor start werkzaamheden	Ongeschikt maken en houden van verblijfplaatsen	Ecofect	
Voor start werkzaamheden	Plaatsen tijdelijke mitigatie (minimaal 3 maanden gewenningstijd)	Ecofect	
Voor start werkzaamheden	De planlocatie met verblijfplaatsen worden de week voor aanvang van het werk gecontroleerd op aanwezigheid van soorten	Ecofect	
Voor start werkzaamheden	Natuurvrijverklaring afgeven	Ecofect	
Voor start werkzaamheden	Bericht aan bevoegd gezag waarop werkzaamheden gestart worden	Ecofect	
Realisatie	Sloop/nieuwbouw	Ecofect	

Indien calamiteit: soorten worden aangetroffen → Inschakelen ecoloog en daarmee vervolgstappen bepalen

8. Disclaimer

Deze rapportage is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven. Niets uit deze rapportage mag, met uitzondering van de opdrachtgever, worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, kopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van Ecofect B.V., noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is. Ecofect B.V. is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden of andere gegevens verkregen. De opdrachtgever vrijwaart Ecofect B.V. voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing. Omdat ecologisch onderzoek een momentopname is, kan de aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. Wij zijn echter niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

© 2025 Ecofect B.V.; Nunspeet

Literatuurlijst

- Rapportage Aanvullend soortenonderzoek
- Korenweg 33 te Silvolde
- Po7010
- Versie: 1.0

BIJLAGE

Figuur 7: Impressie VMT1a kast (Unitura, z.d.)

Bijlage 1 - Vleermuiskast type VMT1a (Unitura) @ Unitura

Bijlage 2 - Ontmoediging vleermuisverblijfplaatsen @ Unitura.

VMPM1 | Vleermuiskast

Unitura VMPM1